

dr inż. Piotr Ody

PODSTAWY KOMPRESJI WIDEO

Wprowadzenie

- Dane multimedialne to przede wszystkim duże strumienie danych liczone w MB a coraz częściej w GB;
- Mimo dynamicznego rozwoju technologii pamięci i coraz szybszych transferów danych osiąganych w systemach komunikacyjnych istnieje potrzeba stosowania wydajnych algorytmów kompresji danych multimedialnych.
- Dzięki kompresji dostęp do danych jest szybszy.
- Kompresja wpływa na jakość dostarczanej informacji

Parametry a wielkość pliku

- ⦿ obraz w SD (PAL)
  - 720×576 pikseli $\times$ 25 ramek/s $\times$ 24 bity/piksel =
= 248832000 bitów/s = 31104000 B/s =
= 31,1MB/s -> ~1,87 GB/minutę -> ~112 GB/h
- ⦿ obraz w HD
  - 1920×1080 pikseli $\times$ 25 ramek/s $\times$ 24 bity/piksel =
= 1244160000 bitów/s = 155520000 B/s =
= 155,52MB/s -> ~9,3 GB/minutę -> ~560 GB/h

Klasyfikacja metod kompresji

- ⦿ Metody bezstratne
  - Zakodowany strumień danych po dekompresji jest identyczny z oryginalnymi danymi przed kompresją,
- ⦿ Metody stratne
  - W wyniku kompresji część danych (mniej istotnych) jest bezpowrotnie tracona, dane po dekompresji nieznacznie różnią się od oryginalnych danych przed kompresją.

Kompresja bezstratna

- ⦿ sygnał może być wielokrotnie poddawany kompresji i dekompresji
- ⦿ niewielki stopień kompresji – w przypadku danych multimedialnych
  - typowy stopień kompresji – 10-20%
  - maksymalny stopień kompresji – ok. 40-60%
- ⦿ dla dźwięku metody bezstratne stosowane powszechnie od momentu pojawienia się nośnika Blu-ray

Kompresja stratna

- ⦿ Najczęściej wykorzystują niedoskonałości zmysłów percepcji człowieka -> kompresja perceptualna
- ⦿ rekompresja sygnału prowadzi do znaczących strat jakości
- ⦿ umożliwiają uzyskanie wysokiego stopnia kompresji
  - nawet 90% bez dostrzegalnych różnic

Kompresja bezstratna

- ⦿ Kodowanie długości serii,
- ⦿ Metoda Huffmana,
- ⦿ Kodowanie arytmetyczne,
- ⦿ Metody słownikowe

Kodowanie długości serii

- ⦿ Metoda nie potrzebuje danych początkowych o danych wejściowych,
- ⦿ Polega na zastępowaniu serii takich samych danych występujących po sobie rekordem danych zawierającym kod wzorca oraz liczbę jego wystąpień.
- ⦿ Przykładem takiej metody jest metoda RLE (Run-Length Encoding) stosowana do kodowania obrazów.

Kompresji bezstratna

- RLE - ang. Run-Length Encoding - kodowanie długości serii;

```
aaaaaaabbbbaaaaaaa  
aaaaaabbaabbbaaaaa  
aaaaabbbbaabbbaaaa
```

Bez kompresji: 3 x 18 bajtów = 54 bajty

Sposób kodowania:

a7b3a8 - 6 bajtów

a6b2a2b2a6 - 10 bajtów

a5b3a3b3a4 - 10 bajtów

Stopień kompresji: 2:1

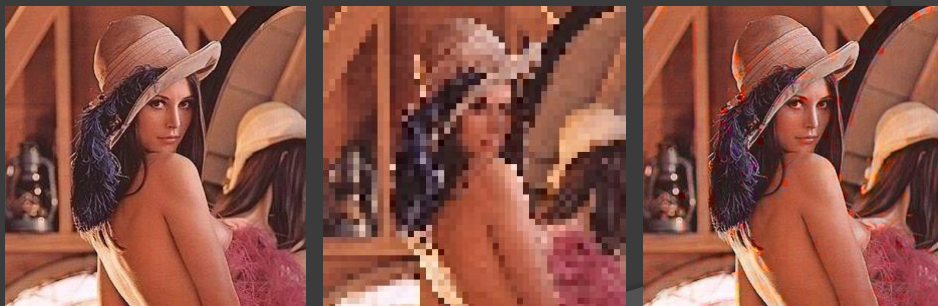
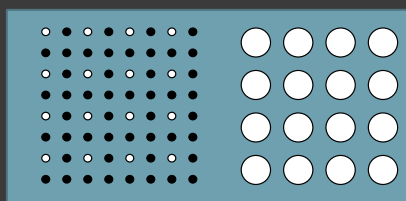
Kompresja stratna

- Wielkość generowanych zniekształceń jest miarą jakości alg. kompresji;
- Na ogół uzyskiwane są większe stopnie kompresji;
- Algorytmy wykorzystują zaawansowane metody transformacji i kwantyzacji danych;
- Na ogół możliwe bardziej elastyczne sterowanie stopniem kompresji (jakością);

Podpróbkowanie

- ⦿ jest stratne i polega na redukcji liczby bitów opisujących obraz
  - skutkiem ubocznym jest równoczesne obniżenie jakości tego obrazu
- ⦿ wykorzystuje zdolności ludzkiej percepcji do wypełnienia luk pomiędzy sąsiednimi pikselami.
- ⦿ dekodery mogą również wstawiać piksele usunięte w wyniku podpróbkowania (interpolacja)
- ⦿ rodzaje podpróbkowania:
  - w kopii obrazu wykorzystana jest tylko część pikseli z obrazu oryginalnego
  - grupa kilku pikseli zastępowana jest wartością średnią

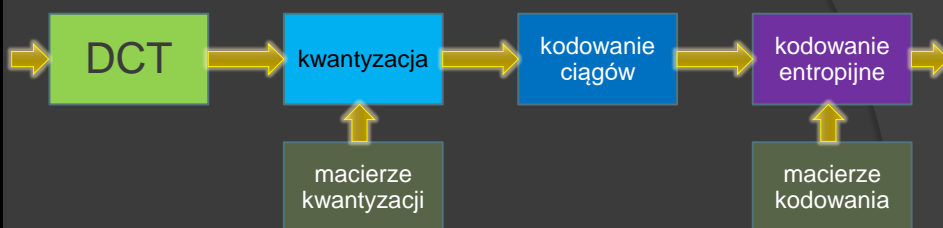
Podpróbkowanie -przykłady

Formaty obrazu – JPEG (*.jpg)

- Joint Photographic Experts Group
  - najpopularniejszy format kompresji obrazów (przede wszystkim zdjęć)
  - opracowany na przełomie lat 80-tych i 90-tych
- typowo kompresja stratna
  - transformata DCT (bloki 8x8 pikseli)
  - **zerowanie składowych odpowiadających za wyższe częstotliwości (kwantyzacja)**
  - kodowanie Huffmana
- działanie w systemie Y Cb Cr (najczęściej 4:2:2)

Kompresja JPEG - algorytm

- operacja DCT jest bezstratna
- kwantyzacja współczynników transformaty kosinusowej zmniejsza liczbę bitów, ale jednocześnie obniża jakość obrazu
- skwantowane wsp. transformaty są kodowane analogicznie do RLE
- kodowanie entropijne - najczęściej Huffmana

Kodowanie transformacyjne

- przekształcenie przestrzennej reprezentacji obrazu w dziedzinę częstotliwości
- w procesach przetwarzania obrazów stosuje się dyskretną transformację kosinusową DCT (ang. Discrete Cosine Transform)

- DCT

$$F(u, v) = \frac{1}{4} \sum_i^{16} \sum_j^{16} C(u) \cdot C(v) \cdot \cos \frac{(2i+1)u\pi}{16} \cdot \cos \frac{(2j+1)v\pi}{16} \cdot f(i, j)$$

$$C(\xi) = \begin{cases} \frac{1}{\sqrt{2}} & \text{dla } \xi = 0 \\ 1 & \text{dla } \xi \neq 0 \end{cases} \quad u, v = 1 \dots 16$$

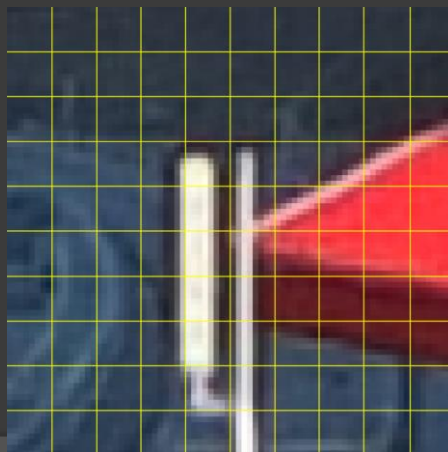
- IDCT

$$f(i, j) = \frac{1}{4} \sum_i^{16} \sum_j^{16} C(u) \cdot C(v) \cdot \cos \frac{(2i+1)u\pi}{16} \cdot \cos \frac{(2j+1)v\pi}{16} \cdot F(u, v)$$

$$C(\xi) = \begin{cases} \frac{1}{\sqrt{2}} & \text{dla } \xi = 0 \\ 1 & \text{dla } \xi \neq 0 \end{cases} \quad u, v = 1 \dots 16$$

Kompresja JPEG - algorytm

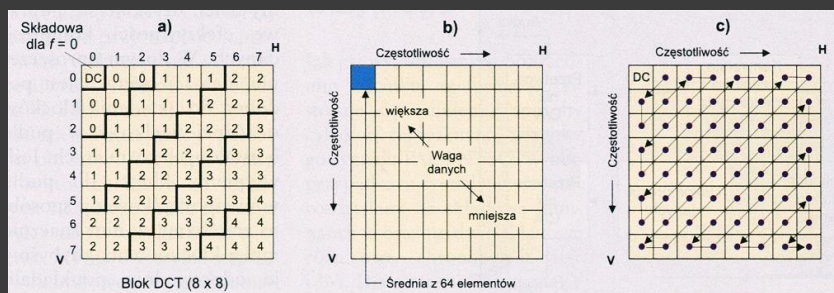
- Obraz dzielony jest na bloki 8x8
  - upraszcza operacje
  - umożliwia zrównoleglenie obliczeń

Kompresja JPEG

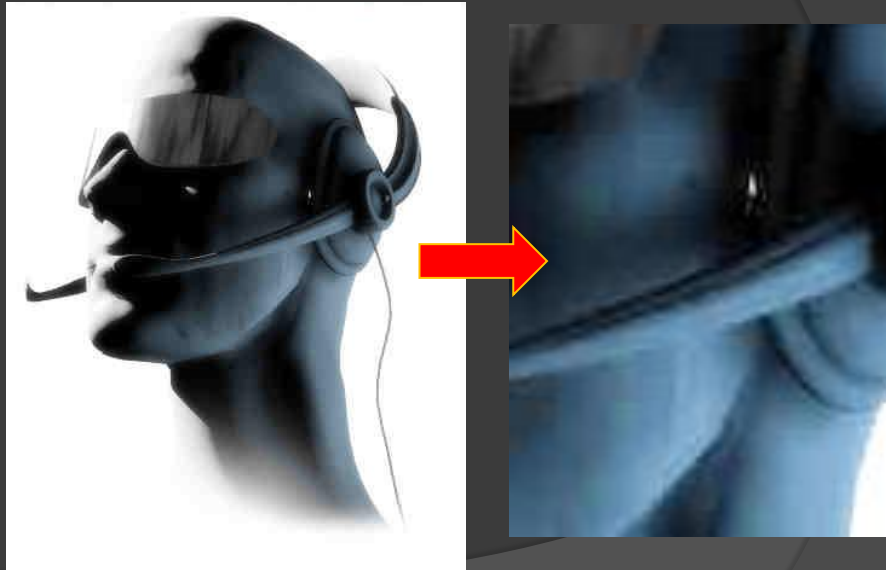
- porządkowanie wg sekwencji “zygzakowatej” zapewnia, że współczynniki DCT o niższej częstotliwości (większe prawdopodobieństwo, iż wartości są niezerowe) są grupowane przed współczynnikami DCT o większej częstotliwości (większe prawdopodobieństwo, iż wartości są zerowe).

Formaty obrazu – JPEG (*.jpg)

- możliwość kodowania progresywnego
  - kodowanie skalowalne jakościowo
  - najpierw przesyłana składowa stała i współ. niskoczęstotliwościowe, następnie współ. odpowiedzialne za wyższe częstotliwości
- możliwość kodowania hierarchicznego
  - kodowanie skalowalne przestrzennie
  - stopniowe zwiększanie rozdzielczości przesyłanego obrazka
- możliwość użycia trybu bezstratnego
- możliwość zapisu dodatkowych informacji
  - profil kolorów
  - EXIF

Formaty obrazu – JPEG (*.jpg)

Kompresja obrazu ruchomego

- sygnał wizyjny można traktować jako sygnał o czterech wymiarach:
  - atrybuty pojedynczego piksela
  - rozdzielczość w poziomie
  - rozdzielczość w pionie
  - czas
- każdy z tych wymiarów może podlegać kompresji

Kompresja perceptualna

- ⦿ można wyeliminować z sygnału część informacji, nie powodując jednocześnie pogorszenia jego subiektywnej jakości, bo oko nie jest doskonałym przetwornikiem
  - oko jest bardziej wrażliwe na zmiany luminancji niż chrominancji
  - przy gwałtownych zmianach obrazu, oko nie dostrzega wszystkich detali

Kompresja obrazu ruchomego

- ⦿ obraz ruchomy (animacja, wideo) powstaje z sekwencji obrazów statycznych
- ⦿ w procesie kompresji wykorzystuje się
  - metody kompresji obrazów statycznych
  - metody kompresji wykorzystujące właściwości ruchu obiektów w kolejnych ramkach obrazu ruchomego.
- ⦿ dwie płaszczyzny kompresji obrazu ruchomego:
  - kompresja wewnątrzramkowa,
  - kompresja międzyramkowa.

Kompresja wewnątrzramkowa

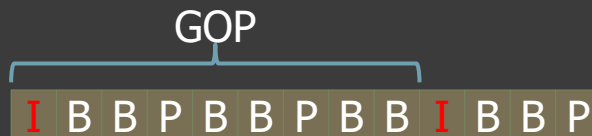
- ⦿ polega na redukcji nadmiaru informacji przestrzennej w obrębie jednej ramki (ang. *spatial redundancy reduction*)
- ⦿ służy głównie do kompresji pojedynczych obrazów nieruchomych
- ⦿ może służyć do kodowania pojedynczych ramek w sekwencji sygnału wizyjnego.
- ⦿ **opiera się na analogicznych algorytmach, jak w przypadku obrazów nieruchomych**

Kompresja międzyramkowa

- ⦿ kolejne obrazy w sekwencji niewiele się od siebie różnią –możliwa jest redukcja nadmiaru informacji czasowej między kolejnymi ramkami sygnału wizyjnego
- ⦿ redukcja nadmiaru informacji czasowej polega na wyszukaniu różnic między kolejnymi ramkami i odpowiednim ich kodowaniu
- ⦿ metody kompresji międzyramkowej:
  - kodowanie różnicowe (ang. difference coding),
  - blokowe kodowanie różnicowe (ang. block based difference coding),
  - kompensacja ruchu (ang. motion compensation).

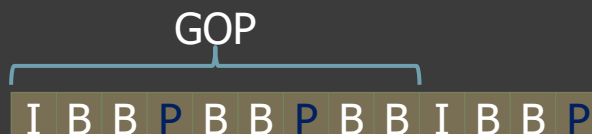
Struktura ramek w MPEG

- ◉ ramki typu I (*intra frames*)
  - zakodowane podobnie do JPEG, oparte na DCT
  - używane jako swobodny punkt dostępu do strumienia danych MPEG
  - rozpoczynają każdy GOP
  - charakteryzują się najmniejszym współczynnikiem kompresji

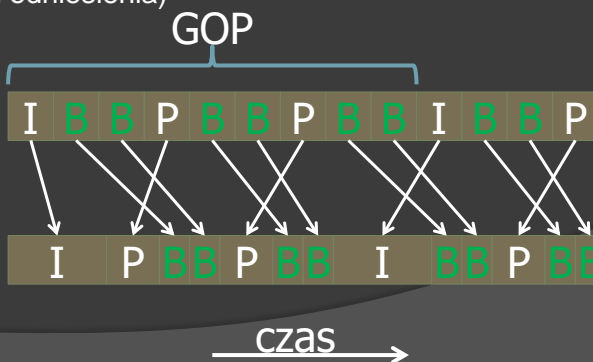
Struktura ramek w MPEG

- ◉ ramki typu P (*predicted frames*)
  - zakodowane przy użyciu kodowania predykcyjnego w przód
  - ramka odniesienia (I lub P) nie musi bezpośrednio poprzedzać danej ramki
  - współczynnik kompresji ramek typu P jest znacznie większy niż dla ramek typu I

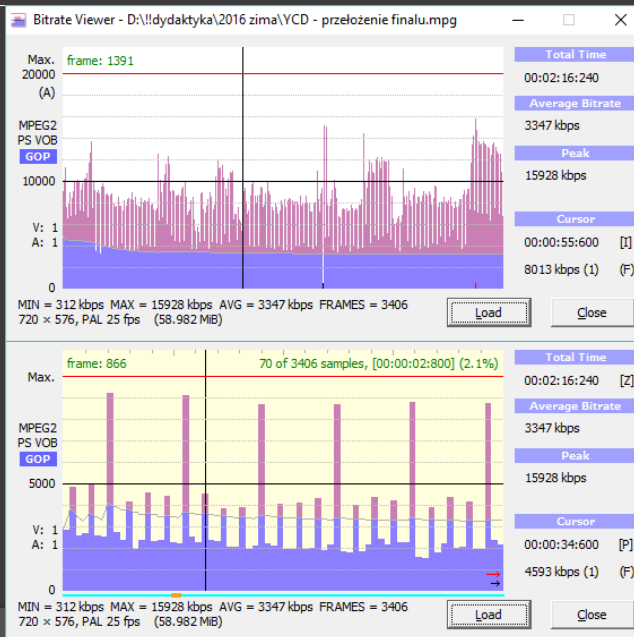

Struktura ramek w MPEG

- ◉ ramki typu B (*bidirectional frames*)
  - o zakodowane przy użyciu dwóch ramek referencyjnych: byłej i przyszłej (I lub P)
  - o współczynnik kompresji dla ramek typu B osiąga największe wartości
  - o konieczna zmiana kolejności transmisji obrazów (najpierw ramki odniesienia)

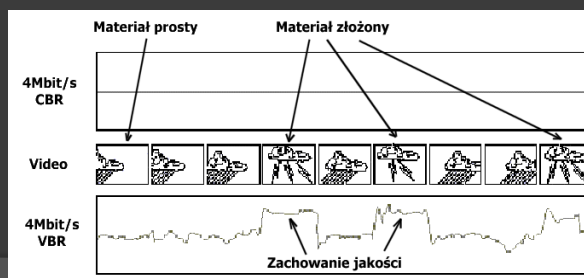

Struktura ramek

Przepływność

- CBR (*Constant Bit Rate*) - utrzymywana jest stała przepływność niezależnie od materiału wejściowego
- VBR (*Variable Bit Rate*) - chwilowa przepływność dostosowywana jest do sygnału wejściowego
  - parametrem może być jakość sygnału po kompresji, wielkość pliku lub średnia przepływność (ABR)

Dla zainteresowanych

- Marek Domański, „Obraz cyfrowy”, WKiŁ, Warszawa 2010.
- John C. Russ, „The Image Processing Handbook”, CRC Press, 2007.
- Nigel Chapman, Janny Chapman, „Digital Multimedia”, Wiley, 2009.